

گزارش تحلیلی-تحقیقی «فره‌یختگان»؛ یک بانک مشهور چگونه بر فضای حکمرانی کشور اثر منفی گذاشت

هت‌تریک‌ا‌خلال درآیندهٔ اقتصاد

مهدی عبداللهی دبیر‌ک‌روه اقتصاد

روز گذشته رسانه‌ها در قرار گرفتن موضوع ادامه فعالیت بانک آینده در دستور جلسه شورای سران خبر دادند. تا این لحظه خبری از این جلسه بیرون نیامده است. فارغ از اینکه نتیجه چه باشد، در گزارش حاضر پیش رویه بررسی آمارهای عملکرد بانک، تبعات ادامه فعالیت آن و همچنین راهکارهای قانونی برای مواجهه اصولی با این بانک پرداخته شده است. کارشناسان نظام بانکی با ارائه شاخص‌های مختلف، معتقدند تعویق حل و فصل این بانک هزینه‌های بیشتری را به اقتصاد ایران تحمیل خواهد کرد. بر این اساس، آن‌ها پیشنهاد اقدام فوری (انتظامی و قضایی) را با هدف توقف روند بی‌انضباطی در بانک آینده ضروری می‌دانند. بررسی‌ها نشان می‌دهد علاوه بر قانون بانک مرکزی و دیگر قوانین، قانون برنامه هفتم نیز ظرفیت‌های زیادی برای مواجه‌شدن با بانک‌های ناتراز در اختیار سیاست‌گذار قرار داده است که عمل به تکالیف آن می‌تواند اقتدار، شهرت و اعتبار بانک مرکزی را تقویت کند. اما مامشات یا به‌توقی انداختن تعیین تکلیف این بانک نیز در نهاییت «اثر گلوله برفی» برای نظام بانکی و اقتصاد ایران خواهد داشت.

۸۳ درصد از تسهیلات در اختیار خود بانک!

حدود نظارتی فعالیت بانک و نحوه عملکرد بانسگ آینده با توجه به حدود نظارتی در هر حوزه عملکردی، نشان می‌دهد این بانک حدود نظارتی در چهار حوزه تسهیلات و تعهدات کلان، تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط، سرمایه‌گذاری‌ها و نسبت خالص دارایی‌های ثابت را رعایت نکرده و وضعیت بانک در تمامی چهار حوزه مورد بررسی، بحرانی است. برای مثال در سال ۱۴۰۱ در حالی حجم تسهیلات کلان بانک حدود ۲۲۰ همت بوده که حد مجاز جمعی تسهیلات و تعهدات کلان بانک باید ۸ برابر سرمایه نظارتی یعنی حدود ۱۷۴ همت می‌بود. در همان سال در حالی تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط نزدیک به ۱۰۹ همت گزارش شده که حد مجاز جمعی تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط باید معادل ۴۰ درصد سرمایه نظارتی بانک یعنی عدد ۸٫۷ همت می‌بود. همچنین نسبت خالص دارایی‌های ثابت در حالی منفی ۱٫۸ درصد گزارش شده که این نسبت باید ۳ درصد باشد. مرور داده‌های تسهیلات کلان بانک نشان می‌دهد در پایان سال ۱۴۰۳ مانده تسهیلات ذینفع واحد این بانک ۱۹۰ هزار و ۶۴۹ میلیارد تومان است که ۸۳ درصد آن معادل ۱۵۵ هزار و ۴۲۷ میلیارد تومان در اختیار شرکت‌های بانک است. البته بانک آینده حجم تسهیلات اشخاص مرتبط را در انتهای ۱۴۰۳ حدود ۸۵ همت گزارش کرده که کل این مبلغ غیر جاری شده و همه هم مشکوک‌الوصول هستند.

ص‌د‌ر‌د‌ر‌د تسهیلات اعطایی به خودی‌ها مشکوک‌الوصول است

براساس اطلاعات تسهیلات کلان بانک مرکزی، در انتهای سال ۱۴۰۳ مانده تسهیلات ذینفع واحد این بانک ۱۹۰ هزار و ۶۴۹ میلیارد تومان است. در بین شرکت‌های بانک آینده، ایران مال با ۱۰۱ همت تسهیلات، در رتبه اول قرار دارد. نکته قابل تامل اینکه، از کل مانده تسهیلات شرکت ایران مال، ۱۰۰ درصد آن مشکوک‌الوصول شده است. در شرکت ارزش آفرینان آینده نیز از ۶٫۶ همت مانده تسهیلات شرکت، در انتهای سال گذشته همگی مشکوک‌الوصول بوده است. در شرکت فردگستر نیز از حدود ۱۲ همت مانده تسهیلات شرکت، ۱۰۰ درصد آن مشکوک‌الوصول است. این وضعیت در شرکت آراین پردیس دنا با ۹٫۶ همت مانده تسهیلات نیز به همین منوال بوده و کل تسهیلات شرکت مشکوک‌الوصول شده است. همانطور که گفته شد، بانک آینده مانده تسهیلات اشخاص مرتبط خود را تا پایان سال ۱۴۰۳ حدود ۸۵ همت اعلام کرده است. دلیل تفاوت این رقم با رقم ۱۵۸ هزار و ۴۴۷ میلیارد تومانی که در این گزارش از آن به عنوان بدهی شرکت‌های زیر مجموعه بانک یاد شد، مجموع تسهیلاتی بوده که شرکت‌ها دریافت کرده‌اند اما بانک آینده صرفاً به ارقامی اشاره دارد که معادل آن در شرکت مذکور صاحب سهام است.

ر‌ک‌و‌ر‌د‌د‌ار شاخص‌ها

در اینجا به طور مختصر نگاهی به برخی از شاخص‌های دیگر عملکرد بانک آینده داریم که همگی در نوع خود رکورددار هستند.

س‌ود س‌پ‌ر‌ده ۱۱ برابر درآمد تسهیلات

داده‌های صورت مالی بانک نشان می‌دهد فعالیت بانک در جذب سپرده و اعطای تسهیلات در سال‌های اخیر به‌شدت زیان‌ده بوده و هر ساله نیز بر میزان زیان افزوده شده است. در سال ۱۴۰۲ زیان حاصل از این فعالیت با شدت چشمگیری افزایش یافته و رقم آن به حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. در ۹ ماهه سال ۱۴۰۳ نیز این رقم حدود ۴۵ همت بوده که نسبت به رقم ۴۴ همتی ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ رشد ۲٫۶ درصدی داشته است. طی ۹ ماهه سال ۱۴۰۳ در حالی درآمد بانک از تسهیلات اعطایی و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی کمتر از ۲۳۰۰ میلیارد تومان بوده که بانک ۴۹٫۴ هزار میلیارد تومان سود سپرده به سپرده‌گذاران پرداخت کرده است. به عبارتی سود پرداختی بانک به سپرده‌دار سال گذشته حدود ۱۱٫۵ برابر درآمد بانک از تسهیلات بوده است.

ر‌ک‌و‌ر‌د‌د‌ار در کفایت سرمایه منفی

نسبت کفایت سرمایه یکی از نسبت‌های سنجش سلامت عملکرد و ثبات مالی مؤسسه‌های مالی و بانکی‌هاست. کارکرد اصلی این نسبت حمایت از بانک در برابر زیان‌های غیرمنتظره و نیز حمایت از سپرده‌گذاران و اعتبار‌دهندگان است.

براساس آیین‌نامه بانک مرکزی، حداقل نسبت کفایت سرمایه برای کلیه بانک‌ها و مؤسسه‌های اعتباری اعم از دولتی و غیردولتی مثبت ۸ درصد تعیین شده است. بررسی صورت‌های مالی بانک‌های کشور نشان می‌دهد تا پایان سال ۱۴۰۲ در بین بانک‌های کشور، بدترین عملکرد مربوط به بانک‌های آینده با کفایت سرمایه منفی ۳۶۰ درصدی، سرمایه با منفی ۳۲۸ درصدی، دی با منفی ۵۵ درصد، ایران زمین (تا انتهای شهریور ۱۴۰۲) با منفی ۲۳ درصد و مؤسسه ملل با منفی ۱۱٫۴ درصد بوده است. همچنین برخی داده‌های غیررسمی نشان می‌دهد کفایت سرمایه این بانک در پایان سال ۱۴۰۳ احتمالاً از منفی ۴۴۰ درصد نیز عبور کرده باشد.

بانکی با ۷۸ درصد تسهیلات مشکوک‌الوصول!

بررسی داده‌های بانکی نشان می‌دهد بانک آینده در تسهیلات غیر جاری نیز اول است، به طوری‌که در سال ۱۴۰۲ سهم تسهیلات غیر جاری از کل تسهیلات اعطایی این بانک به ۸۰٫۷ درصد رسیده است. این مقدار در دومین بانک ناتراز، یعنی بانک سرمایه ۷۴ درصد، در بانک دولتی صنعت و معدن ۴۷ درصد، در بانک دی ۴۰٫۳ درصد، در بانک خصوصی پارسیان ۳۳٫۸ درصد و در بانک شهر ۲۱ درصد بوده است. کمترین مقدار نیز مربوط به بانک فرض‌الحسنه مهر ایران با کمتر از نیم درصد، بانک خصوصی سامان ۱ درصد، بانک سینا با ۳ درصد و بانک‌های پاسارگاد، توسعه تعاون و رسالت نیز ۳ درصد بوده است. طبق داده‌های سسال ۱۴۰۲ بانک آینده، از حدود ۱۶۰ همت مانده تسهیلات بانک، تنها ۲۱ همت از آن در طبقه جاری قرار داشته، ۲ همت سررسید گذشته، ۲٫۲ همت معوق و ۱۲۴ همت مشکوک‌الوصول بوده است. به عبارتی، از مجموع تسهیلات بانک، حدود ۸۱ همت غیرجاری و بدتر از آن، ۷۸ درصد مشکوک‌الوصول بوده و تنها ۱۹ درصد جاری بوده است.

بازی پانزی با سپرده‌ها!

مدل کسب و کار بانک آینده گونه‌ای نادر از بانکداری است. به طوری‌که نگاهی به ترکیب درآمد‌ها و هزینه‌های بانک نشان می‌دهد این بانک با تخصیص حدود ۷۵ درصد از منابع خود به پروژه‌های کلان اشخاص مرتبط با بانک، منابع قابل توجهی را در بخش مسکن و ساختمان منجمد ساخته که شرکت‌های زیرمجموعه نیز توان یا قصد پرداخت تسهیلات اعطایی را ندارند.

این بانک در همه آن سال‌هایی که هنوز بانک مرکزی در مدیریت بانک ورود نکرده بود، تجهیز منابع خود را از طریق پیشنهاد ترخ‌های جذاب به سپرده‌گذاران جبران کرده و در سال‌های اخیر که بانک مرکزی به مدیریت بانک ورود و همچنین اقدام به شفاف‌سازی عملیات بانکی در این بانک کرده، با استقراض از بازار بین بانکی و اضافه برداشت از بانک مرکزی هزینه‌های خود را (بخش عمده آن، سوده سپرده است) پوشش می‌دهد.

در این خصوص، بررسی سهم اقلام مختلف هزینه در ترکیب هزینه‌های بانک آینده بسیار قابل تامل است، به طوری‌که در سال‌های اخیر هزینه سپرده‌های بیشترین سهم را در ترکیب هزینه‌ای بانک داشته است. مرور داده‌های سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد سهم هزینه سود سپرده‌ها در ۷۵ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۸۱ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده و این میزان در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ترتیب نزدیک به ۸۹ و ۹۰ درصد بوده است. آخرین داده‌های رسمی بانک آینده که مربوط به صورت مالی حسابرسی نشده ۹ ماهه سال ۱۴۰۳ بوده نشان می‌دهد در حالی در آمد بانک از تسهیلات اعطایی و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی کمتر از ۴۳۰۰ میلیارد تومان بوده که بانک ۴۹٫۴ هزار میلیارد تومان طی ۹ ماهه سال گذشته سود سپرده به سپرده‌گذاران پرداخت کرده است.

از آنجایی که در سال‌های اخیر تقریباً ۸۰ الی ۹۰ درصد از هزینه‌های بانک را هزینه سود سپرده‌ها تشکیل می‌دهد، یکی از نکات قابل تامل در کارنامه این بانک، راه انداختن پلشودر بازار پول و جنگ سنگین علیه «بهای تمام‌شده پول» است. به عبارتی، طی سال‌های مختلف نرخ بهای تمام‌شده پول در بانک آینده به دلیل جذب سپرده‌های گران‌قیمت در رقابت‌عنان‌گسیخته برای حفظ و جذب سپرده‌ها در یک جنگ قیمتی فشرده همواره بالا بوده است، به طوری‌که سهم سپرده‌های گران‌قیمت در این بانک، ۹۴٫۹ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط سهم سپرده‌های ریالی گران‌قیمت در نظام بانکی تقریباً ۷۰ درصد است. براساس این داده‌ا، بهای تمام‌شده پول در این بانک از ۱۹٫۲ درصد در سال ۱۳۹۲ تا ۲۵ درصد در سال ۱۳۹۳، ۲۶ درصد در سال ۱۳۹۴ و ۲۸٫۲ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است. این در حالی است که طی این مدت میانگین نرخ بهای تمام‌شده پول در نظام بانکی ایران در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴ و ۱۴۰۲ به ترتیب ۱۳، ۱۷، ۱۰٫۹ و ۲۰ درصد بوده است.

در همین خصوص مرور داده‌های صورت مالی بانک آینده از رقم مانده سپرده‌های بانکی نیز بسیار قابل تامل است. طبق داده‌هایی که در جدول گزارش حاضر آمده، در حالی حجم سپرده‌های بانک آینده از حدود ۲۰ همت در سال ۱۳۹۲ بارششد ۱۷٫۵ برابری به حدود ۳۵۰ همت در پایان سال ۱۴۰۱ رسیده که این میزان در ۱۰ بانک کشور که اغلب آنها از بانک‌های بزرگ خصوصی و شبه‌دولتی هستند، حدود ۶ تا ۱۰ برابر بوده است. برای مثال، رشد حجم سپرده‌های بانک پاسارگاد طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ حدود ۱۱٫۸ برابر، بانک‌های ملت و سامان ۱۰٫۱ برابر، تجارت ۹٫۸ برابر، صادرات ۸٫۵ برابر، اقتصادونین ۷٫۲ برابر، پارسیان ۶٫۹ برابر، سینا ۶٫۳ برابر و برای بانک‌های ناتراز دی و سرمایه به ترتیب ۵٫۸ و ۳٫۱ برابر بوده است. با توجه به اینکه صورت مالی بانک‌های دولتی قبل از سال ۱۳۹۸ در دسترس نیست، در صورت در دسترس بودن صورت‌های مالی این بانک‌ها، بازهم مشخص می‌شد که بانک آینده رکورددار جذب سپرده در نظام بانکی است.

وقتی دست‌ها رومی‌شود

به اعتقاد کارشناسان، بانک آینده در همه این سال‌ها عمدتاً تا قبل از ورود بانک

گزارش تحلیلی-تحقیقی «فره‌یختگان»؛ یک بانک مشهور چگونه بر فضای حکمرانی کشور اثر منفی گذاشت

هت‌تریک‌ا‌خلال درآیندهٔ اقتصاد

مرکزی به مدیریت بانک، اقدامات خطرناکی را انجام داده است. اولین اقدام بحران‌ساز این بانک، ریسک تمرکز (concentration risk) است. براساس اطلاعات صورت مالی، از کل مانده تسهیلات پرداختی این بانک تا پایان سال ۱۴۰۰، ۷۳ درصد از آن در بخش مسکن و ساختمان پرداخت شده است. ۱۹٫۳ درصد در بخش خدمات که دقیقاً وابسته به بخش ساختمان و فعالیت‌های خود بانک است، ۵٫۵ درصد در بخش صنعت و ۲٫۲ درصد در بخش بازرگانی. نکته قابل تامل اینکه، کل تسهیلات پرداختی به بخش مسکن و ساختمان مربوط به عملیات عمرانی خود بانک در پروژه‌های ساختمانی بوده است.

کارشناسان می‌گویند وقتی یکی از تسهیلات، سهم قابل توجهی از کل دارایی‌های یک بانک را به خود اختصاص می‌دهد، ریسک تمرکز ایجاد می‌کند. راه اجتناب از این ریسک، متنوع‌سازی سبد دارایی‌های بانک است، یعنی بانک باید به تعداد خیلی زیاد، دارایی‌های به نسبت کوچک داشته باشد، به‌نحوی‌که هیچ کدام سهم قابل توجهی از کل دارایی‌ها را به خود اختصاص ندهند. یکی از وظایف بانک‌های مرکزی نظارت بر میزان تنوع دارایی بانک‌هاست که با هدف اجتناب از ریسک تمرکز انجام می‌شود.

پو یا ناظران از کارشناسان بانکی معتقد است ایران مال یک نمونه ریسک تمرکز است؛ چراکه چنان سهم عظیمی از دارایی بانک آینده دارد که اگر اتفاقی برای آن بیفتد، سرمایه بانک آینده از بین می‌رود. در سطح دنیا، پروژه‌های بزرگ توسط کنسرسیومی از بانک‌ها تأمین مالی می‌شوند تا آن پروژه سهم قابل توجهی از کل دارایی هیچ کدام از بانک‌ها را نداشته باشد.

اما اقدام دیگر بانک آینده تا قبل از ورود بانک مرکزی به مدیریت این بانک، عدم شفاف‌سازی زیان‌ها، پوشش زیان یا راه‌انداختن جنگ سپرده‌ها و به‌نوعی ادامه فعالیت با یک بازی پانزی در بخش سپرده‌ها بوده است. این موضوع را می‌توان به‌خوبی در اعداد و ارقام زیان انباشته، اضافه برداشت، تسهیلات غیرجاری، کفایت سرمایه و دیگر موارد مشاهده کرد. داده‌ها نشان می‌دهد تا قبل از ورود بانک مرکزی به حسابرسی بانک، شاخص‌ها به طور چشمگیری خوب به نظر می‌رسید؛ اما شفاف‌سازی بانک مرکزی و جلوگیری از تداوم جنگ سپرده‌ای این بانک موجب شده دست‌ها رو شود. صاحب‌نظران بانکی می‌گویند ذخیره‌گیری بر مطالبات و تعهدات چندین نقش دارد. اگر ذخیره‌گیری در بانک‌ها به‌درستی انجام شود به افزایش ثبات نظام بانکی و همراهی اعتباردهی بانکی و رشد و توسعه اقتصاد کمک می‌کند. جلوگیری از ایجاد دارایی موهوم با تعریف درست نکول و تحقق زیان موجب این تعریف حاصل می‌شود. همچنین ذخیره‌گیری بر مطالبات و تعهدات نقش‌های دیگری ایفا می‌کند و نوسانات آتی صورت‌های مالی بانک‌ها را کاهش می‌دهد. در واقع، راه جلوگیری از شناسایی سود غیر واقعی محقق کردن زیان بر مطالبات نکول شده است و تفاوت مؤسسه پانزی و غیرپانزی در تحقق زیان به‌موجب نکول است. اگر ضوابط قدری ضعیف باشند که به‌موجب زیان دارایی، زیان در ترازنامه محقق نشود و دارایی باقی بماند، مؤسسه پانزی می‌شود، مؤسسه پانزی به نرخ تأمین مالی حساس نیست و سود بالا می‌دهد.

برنامه هفتم: اقدامات بانک آینده مصداق اخلال در نظام اقتصادی است

گفته شد که بخش زیادی از تسهیلات بانک آینده مربوط به تسهیلات اعطایی به اشخاص زیر مجموعه خود است که در بخش ساخت و ساز منجمد شده است. نگاهی به ترکیب دارایی‌های بانک آینده نشان می‌دهد حدود ۶۱ درصد از مجموع دارایی‌ها بانک را دارایی‌های منجمد تشکیل می‌دهد. در تعریف دارایی‌های منجمد آمده است دارایی‌های منجمد عبارتند از: دارایی‌هایی که جریان درآمدی دارند ولی جریان نقدی مناسبی ندارند، به‌طور کلی و به‌زیان ساده می‌توان دارایی‌های منجمد و غیر مولد شبکه بانکی را به آن دسته از دارایی‌ها اطلاق کنیم که قابلیت درآمدزایی یا به طور دقیق‌تر درآمدزایی در چرخه فعالیت‌های اصلی بانک را نداشته باشند. دسته دیگری از دارایی‌ها تحت عنوان دارایی موهومی نیز در ترازنامه برخی از بانک‌ها وجود دارد که بیش از ارزش منصفانه آن در فائز بانک شناسایی می‌شوند و بدون تهیه گزارش ارزیابی کیفیت دارایی (AQR) نگارنده قادر به برآورد آن نیست. در یک دسته‌بندی کلی، دارایی‌های منجمد شامل ۱- تسهیلات غیرجاری، ۲- مطالبات از دولت، ۳- وثایق تملیکی، ۴- سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و غیر بانکی، ۵- مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته و ۶- سایر اقلام (دارایی‌های غیر مولد) تقسیم می‌شود. در بخش‌های قبلی گفته شد که حجم انبوه تسهیلاتی که بانک آینده به اشخاص زیرمجموعه خود پرداخت کرده، غیرجاری است. همچنین عمده سمت راست ترازنامه بانک (بیش از ۷۰ درصد) شامل تسهیلات و سرمایه‌گذاری‌هایی است که به شرکت‌هایی تخصیص داده شده که در حوزه املاک و مستغلات فعالیت داشته

و دارایی اصلی آن‌ها، پروژه‌های این حوزه است.

همچنین بسیاری از تسهیلاتی که بانک آینده به شرکت‌های زیر مجموعه خود پرداخت کرده، با زیان‌دهی شرکت‌ها، آن‌ها قادر به بازپرداخت این تسهیلات نبوده و همچنین برخی از شرکت‌ها نیز همچنان چشم‌شان به دنبال تسهیلاتی است که باقی پروژه‌های خود را تکمیل کنند. در مجموع، این شرکت‌ها توان بازپرداخت تسهیلات دریافتی را نداشته و همانطور که قبل تر گفته شد، ۱۰۰ درصد از مانده تسهیلات اغلب شرکت‌ها، نه فقط غیر جاری، بلکه مشکوک‌الوصول شده است. برای مثال در آمد عملیاتی شرکت توسعه بین‌الملل ایران مال در حالی در ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ (آخرین صورت مالی منتشر شده در کدال)، حدود ۳۰۶ میلیارد تومان بوده که زیان خالص شرکت در همان مقطع ۲۳۰۰ میلیارد تومان بوده است. همچنین زیان انباشته شرکت مذکور در انتهای ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰٫۵ همت بوده است. اما قانون نسبت به همه اقدامات مخربی که بانک آینده در این یک دهه انجام داده، بی تفاوت و ساکت نبوده است. در تبصره ۳ بند ج ماده ۸ قانون برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، قانونگذار به نکات قابل تاملی اشاره کرده است. در این تبصره آمده است: «به انتهای بند «الف» ماده ۱ قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی عبارت «و هرگونه تبانی در پرداخت تسهیلات کلان بانکی، از جمله تأمین مالی ترجیحی برای سهامداران خصوصی و سایر اشخاص مرتبط با مؤسسات اعتباری (موضوع بند ۳)» ماده ۱ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) و عدم بازپرداخت تسهیلات کلان بانکی» اضافه می‌شود. آن طور که در موارد پیشین گفته شد، بانک آینده مصداق کامل عدم رعایت این مصو به قانون بوده است. اما بند «الف» ماده یک قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام اقتصادی کشور چه می‌گوید؟ در این بند یکی از مصداقین اخلال در نظام اقتصادی کشور، «اخلال در نظام پولی یا ارزی کشور از طریق قاچاق عمده ارز یا ضرب سکه قلب یا جعل اسکناس یا وارد کردن یا توزیع نمودن عمده آن‌ها اعم از داخلی و خارجی و امثال آن ذکر شده است که حالا دو مورد بالا نیز به آن اضافه می‌گردد. در ادامه، قانون مذکور در ماده دوم و تبصره‌های ذیل آن، مجازات اخلال در نظام اقتصادی را نیز بیان کرده است که در موضوع بانک آینده نیز مرع تشخیص مجازات، قوه قضائیه است.

کارام‌ر‌و‌ر‌ا به فردا مسپارید

مجموع داده‌های ارائه شده در این گزارش و اطلاعات صورت مالی بانک آینده نشان می‌دهد این بانک به دلیل ساختار نامناسب نقدینگی، همواره با مسئله اضافه برداشت مواجه بوده، به‌گونه‌ای که اضافه برداشت بانک با روند صعودی پر شتاب از ۷ تا ۳۳ همت در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ به ۵۷ همت تا پایان سال ۱۴۰۱، به ۱۸۳ همت تا پایان سال ۱۴۰۲ و به ۲۲۸ همت تا پایان سال ۱۴۰۳ رسیده است. همچنین نسبت اضافه برداشت بانک آینده به کل اضافه برداشت ۲۰ درصد در سال ۱۳۹۹، حدود ۲۱٫۹ درصد در سال ۱۴۰۰، حدود ۱۴٫۷ درصد در سال ۱۴۰۱، حدود ۳۳ درصد در سال ۱۴۰۲ و به ۳۶ درصد در پایان سال ۱۴۰۳ رسیده است. برخی داده‌های غیررسمی نشان می‌دهد در پایان سال ۱۴۰۳ مانده اضافه برداشت این بانک از بانک مرکزی حدوداً ۲۲۸ همت و وجه التزام اضافه برداشت تقریباً ۱۲۴ همت (مجموعاً ۳۵۲ همت) است. براین اساس، آمار‌ها نشان می‌دهد در پایان سال گذشته سهم بانک آینده از کل پایه پولی حدود ۲۶ درصد بوده است. اما نتایج برخی گزارش‌های پژوهشی نشان می‌دهد در صورت ادامه روند فعلی یعنی مداری غیرفعال بانک مرکزی و وزارت اقتصاد با این بانک، کفایت سرمایه بانک در سه الی یعنی پایان سال ۱۴۰۷ می‌تواند به عدد عجیب و غریب منفی ۱۰۰٫۷ درصد برسد. زیان انباشته بانک تا سه سال آتی می‌تواند به ۲۰۰۰ هزار میلیارد تومان و مانده بدهی به بانک مرکزی می‌تواند تا ۷۰۰ همت برسد، با عنایت به اهمیت کنترل تورم و به منظور ایجاد ثبات اقتصاد کلان، به نظر می‌رسد انجام اقدامات انتظامی و قضایی از سوی بانک مرکزی و وزارت اقتصاد با هدف توقف روند بی‌انضباطی در بانک آینده ضروری است. توجه داشته باشیم ارقام مذکور درحالی است که اگر دو، سه یا چهار سال پیش که کمین‌های کارشناسی برای حل و فصل این بانک شکل گرفت، دولت اقدام به کنترل و جلوگیری از فعالیت بانک آینده می‌کرد، قطعاً با ارقام و اعداد پایین‌تری می‌شد مشکل این بانک را حل کرد. در هر صورت، در حال حاضر، نظام کارشناسی کشور دوره حل اصلی را پیش روی سیاست‌گذار و به طور عمده سران قرار داده است. سناریوی اول، بازسازی یا اصلاح است. سناریوی دوم، تیک‌آور کردن و سپس انحلال بانک. گزارش‌های کارشناسی نشان می‌دهد گزینه انحلال یا همه‌معیایی که ممکن است داشته باشد، راه حل بهینه و بهتری برای حل و فصل بانک آینده است.

نام بانک	رقم سال ۱۳۹۲ (میلیارد تومان)	رقم سال ۱۴۰۱ (میلیارد تومان)	چند برابر شده؟
آینده	۲۰۰٫۷۱	۳۴۹٫۶۹۴	۱۷٫۴
پاسارگاد	۲۹٫۹۸۲	۳۵۵٫۲۱۴	۱۱٫۸
ملت	۹۱٫۹۶۹	۹۱۵٫۳۴۱	۱۰
سامان	۱۵٫۹۰۳	۱۵۹٫۶۴۷	۱۰
تجارت	۶۲٫۷۹۰	۶۱۸٫۳۴۱	۹٫۸
صادرات	۶۳٫۷۶۳	۵۴۱٫۳۱۱	۸٫۵
اقتصادونین	۲۴٫۷۴۵	۱۷۷٫۰۶۷	۷٫۲
پارسیان	۳۵٫۴۵۸	۲۴۴٫۶۱۰	۶٫۹
سینا	۹٫۳۹۳	۵۹٫۵۴۳	۶٫۳
دی	۶٫۵۹۴	۳۸٫۲۸۰	۵٫۸
سرمایه	۷٫۳۶۴	۲۲٫۸۷۷	۳٫۱

منبع: اطلاعات صورت مالی بانک‌ها

